

vterjuje spomin, in človeku pomaga misliti. Zraven tega pa je domiselnost tudi lepa cvetica v solzni dolini človeškega življenja, ki človeka nekako razveseljuje in v marsikteri britki okolnosti lepo tolaži. Domišljija se pri otrocih zbuja s tim, da učitelj vadi otroke pripovedovati o rečeh, ki so jih videli ali skušali. Naj lepše in stanovitnejše pa učitelj pri otrocih domiselnost vterja, ako otrokom pri vsaki priliki kaže lepe reči v naravi in sploh prelepo božje stvarjenje in to, kako Bog vse vlada in za vse svoje naj manjše in naj večje reči kakor naj boljši oče skerbi. Vse to naj učitelj učencem pojasnuje po zgodbah iz svetega pisma.

Učitelji in starši naj skerbno varujejo, da se otroci ne navadijo za dobiček igrati. Če se pri otrocih vkorenini želja po igri za dobiček, se iz tega izcimi v sercu huda strast, ki razjeda nedolžna otroška čutila.

Šolsko blagó.

Kazavni poduk. Oče, mati, bratje, sestre, posli. Oče in mati so starši. Starši skerbé za otroke. Dajejo jim stanovanje, obleko, živež i. t. d. Otroci morajo svoje starše ljubiti in jih radi vbogati. Bratje in sestre morajo eden drugega radi imeti, eden drugemu streči in pomagati, in mirno med seboj živeti. Otroci morajo tudi drugo družino t. j. posle spoštovati in z njimi prijazni biti.

Prebivalci. Otroci, dečki, deklice, mladenči, dekleta, možjé, žene, stari ljudjé; kmetje, rokodelci, obertniki, trgovci i. t. d.; predniki, podložni, duhovna in svetna gosposka.

Kaj dela kmet? Kmet obdeluje zemljo, in prideluje pšenico, rež, ječmen, oves, ajdo — z eno besedo — žito, pa tudi krompir, repo, korenje, lan, deteljo i. t. d. Preden pa kmet kaj pridelala, mora veliko in terdo delati, mora njivo gnojiti, orati, sejati, povlačiti, kopati, pleti, žeti, kositi, mlatiti, žito čistiti i. t. d. Kar kmet pridelkov za se potrebuje, jih shrani, druge pa prodá, in za izkupljene denarje kupuje druge reči, ki jih je pri hiši in pri družini treba, plačuje davke, daje poslom plačilo i. t. d. Kmet ima tudi živino: konje, krave, vole, prešiče, ovce, kuretino, golobe i. t. d. Konji in voli mu pomagajo zemljo obdelovati in mu vozijo vse potrebno pri gospodarstvu. Krave mu dajejo mleko, sir in maslo. Prešiče pita, in ima dobro suho meso in zabeljo. Kuretina mu nese jajca i. t. d. Kmet ima kmetijo: skedenj, hlev, žitnico, kozelc (stog), polje, njive, travnike, senožeti, ledine ali trate, verte, vinograde i. t. d.

Kaj delajo rokodelci? Suknar dela sukno iz volne. Tkalec tké platno. Iz platna šivilja (mojskra) dela srajce, rjuhe, predpasnike,

janke, hlače i. t. d. Krojač kroji in reže sukno ali kako drugo platenino ali volnino s škarjami in šiva s šivanko in nitjo. Čevljar dela iz usnja čevlje, solne, čizme in škornje; bóde s šilom in na kopitu šiva z dreto. Kerznar dela kožuhe in kosmate kape. Kovač v kovačnici kuje; ogenj piše z mehóm, béli železo, ga vzame s kleščami iz ognja. Ga položi na naklo, in ga s kladvom bije in kuje. Okova vozove in drugo orodje, podkova konje, dela verige, žeblje, orodje i. t. d. Mizar skoblja deske s skoblom, jih lika z ličnikom, in dela mize, stole, klopi, omare, posteljnjake i. t. d. Mlinar melje iz zita moko. Pek peče iz moke kruh. Mesar kolje živino, in seka in prodaja meso.

Zapišite, kateri rokodelci vertajo, žagajo, pilijo, tešejo, zidajo, kujejo, dolbejo, barvajo, melje, stružijo, tkejo, pečejo?

Kteri rokodelci delajo kaj iz volne, pavole, platna, svile, žameta, sukna, slame, usnja? — iz zlatá, srebrá, železa, jekla, bakra, svinca, kositra, medú, cina, perstí, kamenja, kostí, lesá, papirja?

Kaj dela tergovec? Tergovec kupuje in prodaja. Ima na prodaj v prodajavnici (štacuni) mnogoverstnega blagá: sukna, volnine, svilnine, tkanine, rute i. t. d. sladkor, kavo, fige, rožiče, sveče, milo i. t. d. Kaj še vse?

Koristne reči.

Mravlje.

Spisal Fr. Govekar.

Mravlje živé v velikem društvó brez poglavarja, in v tem se ločijo od delavnih čebel, ktere ne morejo biti brez matice. Navadna ali rudeča mravlja je dolga 4 čerte in po vsem životu rujava, le obraz in persje sta rudečkasta. Delavk je v vsakem kupu naj več, so brez kril, imajo večjo glavo, močne, prav za grizenje pripravne zgornje čeljusti in pa večji oči od samic in samcev, kateri imajo po štiri neenaka kožnata krila, ktera pa kmali zgubé. Tiplalnici ste nitkasti in kot prelomljeni; zadek se derži persja s tankim rečljem, na katerem se vidi majhna luska. Razdražena mravlja brizga grizek in dišeč sok, kterege ima zadek v nekem mehurčku namesto žela. Samci imajo vedno perute, samice jih imajo le o času parenja, delavke jih pa nikoli nimajo. Perute, posebno sprednje, so velike in malo žilave, zato jim lahko odpadejo; samice jih kmali po parenji zgubé. Mravlje se navadno pariyo gorke dneve meseca avgusta. Tačas prihajajo mravlje proti poldnevu zelo žive, samci in samice imajo perute, in med njemi je posebno veliko delavk. Ob solnčnem zahodu se jih vzdigne cele trume v zrak, ter letajo